

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

РЕШЕНИЕ № 8

София, 8 октомври 2002 г.

Конституционният съд в състав:

Председател: Христо Данов

Членове: Димитър Гочев

Васил Гоцев

Тодор Тодоров

Людмил Нейков

Неделчо Беров

Румен Янков

Стефанка Стоянова

Живан Белчев

Маргарита Златарева

Пенка Томчева

при участието на секретар-протоколиста Гергана Иванова разгледа в закрито заседание на 8 октомври 2002 г. конституционно дело № 7/2002 г., докладвано от съдията Димитър Гочев.

Делото е образувано на 12 април 2002 г. по искане на Президента на Република България за установяване на противоконституционност на чл. 33, ал. 5 от Закона за облагане на доходите на физическите лица /ЗОДФЛ/ - нов, обн. /ДВ, бр. 110 от 2001 г./.

В искането се твърди, че атакуваният текст противоречи на чл. 60, ал. 1 и ал. 2 и чл. 84, т. 3 от Конституцията на Република България.

Понятието “брутна площ на съответния обект” употребено в текста и изразяващо данъчна основа, не било определено в Допълнителните разпоредби на закона. Освен това “брутна площ на съответния обект” е елемент на имуществен данък и недопустимо се използва за определяне размера на един подоходен данък, какъвто е патентния данък.

С определение от 21 май 2002 г. Конституционният съд допусна за разглеждане по същество искането.

Като заинтересувани страни по делото конституира Народното събрание, Министерския съвет, министъра на финансите, Сметната палата, Българска занаятчийска камара, Българска търговско-промишлена палата и Българска стопанска камара. На заинтересуваните страни се даде възможност да представят писмени становища по искането.

Народното събрание с писмо от 31 май 2002 г. изпрати становището си, изготвено и прието от Комисията по бюджет и финанси.

Министерският съвет изпрати становището си с писмо от 20 юни 2002 г., министърът на финансите – своето с писмо от 11 юни 2002 г.

В тези три становища се поддържа тезата, че атакуваният текст не противоречи на основния закон. Сочи се, че окончателният патентен данък не е обвързан с размера на получения доход от данъчния длъжник, а с осъществяване на визираната в закона дейност. Окончателният годишен патентен данък е пряк подоходен данък, но неговият размер се определя не на базата на реален, а на предполагаем доход. “Квадратен метър брутна площ” е показател, относим към очаквания доход, тъй като той отчита мащабите на съответната дейност, от която се осъществява дохода.

Становищата на Българската търговско-промишлена палата – изпратено с писмо от 5 юни 2002 г., на Българска стопанска камара –

писмо от 4 юни 2002 г. подържат аргументите, изложени в искането – за противоконституционност на атакувания текст. Изтъква се, че понятието “брутна площ на съответния обект” не е изяснено от закона и с това се нарушава изискването със закон да се определят всички елементи на данъка.

Президентът на Република България с допълнително становище от 5 юни 2002 г. сочи, че атакуваният текст противоречи на конституционния принцип на справедливост при определяне на данъчните задължения, защото въвеждането на допълнителен данък, свързан с брутната площ нарушава принципа на относителната равнопоставеност на данъчните субекти. Този критерий няма връзка с критерия “функционален тип на населеното място”, който е в основата на организацията на патентното облагане.

Българската занаятчийска камара с писмо от 4 юни 2002 г. също поддържа искането, като твърди, че допълнителният критерий, въведен с атакувания текст се отнася до имуществен данък, какъвто патентният данък не е.

Конституционният съд, като прецени съображенията, изложени в искането на Президента на Република България, както и становищата на привлечените страни, за да се произнесе съобрази следното:

Данъците се установяват и техния размер се определя от Народното събрание, съгласно чл. 84, т. 3 от Конституцията на Република България. При това данъчните задължения могат да се определят само със закон, както сочи чл. 60, ал. 1 от основния закон.

Този конституционен принцип е посочен и в решенията на Конституционния съд № 3 по к.д. № 2 от 1996 г. и № 6 по к.д. № 4 от 1998 г.

Конституцията определя две категории данъци – съобразно с това дали са на базата на имуществото на данъчно задължените субекти или на основание на техните доходи /чл. 60, ал. 1/. Както приема

Конституционният съд в решение № 9 по к.д. № 9 от 1996 г. недопустимо е елементите, които определят размера на данъците от едната категория да се използват при определяне на размера на другата категория данъци.

С атакуваната разпоредба на чл. 33, т. 5 ЗОДФЛ се определя допълнителен размер на дължимия патентен данък от лицата, извършващи дейности по чл. 31, т. 6 букви “а” и “б”, т. 7, б. “а”, “б”, “в”, “д”, “к”, “л”, “м”, “с”, “х”, “щ” и “ю”, като към основния размер се прибавя по 5 лв. за кв. м. брутна площ за съответния обект.

Основният окончателен годишен /патентен/ данък съгласно разпоредбата на чл. 31 ЗОДФЛ се определя в размер на фиксирана сума в зависимост от вида на изпълняваната дейност от данъчно задължения субект, съответна категоризация на дейността /обекта/, функционалния тип на населените места, зони, броя на работните места и други показатели.

Общата характеристика за определяне на размер на окончателния годишен /патентен/ данък е, че те са индикация за интензивност на съответната дейност и от там – предполагаем, очакван доход.

Размерът на използваната площ за извършване на съответна дейност се свързва с предпоставка за възможния оборот /обем на извършвана дейност/ и от там по-голям или по-малък доход.

Този показател очевидно се отнася до съответния доход и се прилага именно за определяне на размер на един подоходен данък, какъвто е окончателният годишен /патентен/ данък.

Понятието “брутна площ за съответния обект”, използвано от законодателя като определяне на данъчна основа за допълнителния размер на годишния /патентен/ данък наистина не е дефинирано в допълнителна разпоредба на закона, както това е сторено с понятието “нетна търговска площ” в § 1, т. 18 от Допълнителните разпоредби на ЗОДФЛ. Съдът намира обаче, че с това не се нарушава

конституционното изискване на чл. 60, ал. 1 и 2 и чл. 84, т. 3 данъците да се определят от Народното събрание и то със закон /виж и Решение на КС № 3 по к.д. № 2 от 1996 г./, включително всичките им елементи.

Липсата на дефиниция на понятието, чрез което законодателят определя данъчната основа не означава, че основата не е определена от закона. Ако при прилагане на закона възникне необходимостта от изясняване на понятието “брутна площ на съответния обект”, това понятие може да бъде разтълкувано. /Такова тълкуване не би трябвало да създава проблем при наличието на дефиницията § 1, т. 18 от Допълнителните разпоредби на ЗОДФЛ на понятието “нетна търговска площ”/.

Използваното понятие /“брутна площ на съответния обект”/ за определяне на допълнителния размер на патентния данък не е елемент на имуществен данък. Брутната площ, върху която се осъществяват дейностите по чл. 31 и 32 ЗОДФЛ се използва, както бе посочено, като мерило за обема на съответната дейност, а не за индикация на стойността на притежавано от данъчно задълженото лице имущество.

Конституционният съд приема, че не се нарушава принципа за справедлив размер на данъците, залегнал в чл. 61, ал. 1 от Конституцията.

С атакувания текст законодателят е определил допълнителен размер на подоходен данък в съответствие с компетентността му по чл. 84, т. 3 и съобразно изискванията на чл. 60, ал. 1 и 2 от Конституцията.

Затова Конституционният съд намира, че разпоредбата на чл. 33, ал. 5 от ЗОДФЛ не противоречи на основния закон на Република България, поради което и на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България и чл. 14, ал. 2 от Закона за Конституционния съд

Р Е Ш И:

Отхвърля искането на Президента на Република България за установяване на противоконституционност на чл. 33, ал. 5 от Закона за облагане на доходите на физическите лица – нов обн. /ДВ, бр.110 от 2001 г./.

Председател:

Христо Данов